

τέρον δὲ χρῶμα μεταξὺ τῶν βαθμῶν 36,5° καὶ 37,5° δεικνύει ήμιν, ὅτι αὐτὰ εἶνε τὰ δρια τῆς ὁμαλῆς θερμοκρασίας τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος.

Ἄριστερόθεν τῆς στήλης τοῦ μέδιαργύρου ειμίσκεται ἡ κατά Κέλσιον διαίρεσις, δεξιόθεν δὲ ἡ κατά Ρεωμυρού, εἰς ὀλοκλήρους βαθμούς, οὕτω δὲ ἐπειτέλη η κατάλληλος χρησιμοποίησις τοῦ θερμομέτρου εἰς διοικούς τοὺς σκοπούς καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας. Ἄν θέλετε νὰ μετρήσητε δι' αὐτοῦ τὴν θερμοκρασίαν τοῦ λουτροῦ τῶν τέκνων σας, δὲν ἀπαιτεῖται ἄλλο τι παρὰ νὰ τὸ θέσητε ἐντὸς τῆς παραπλεύρως ἀπεικονιζομένης ξυλίνης θήκης διὰ τῆς ἀνωθεν φαινομένης ὅπῆς ο. Τὸ ὅδωρ περιβρέχει πανταχόθεν τὸ θερμόμετρον διὰ μέσου τῶν ἀνοιγμάτων FF, η δὲ ξυλίνη θήκη χρησιμεύει εἰς τὸ ν' ἀναρτᾶται τὸ θερμόμετρον εἰς τὸν τοιχὸν πρὸς ξεκαρίβωσιν τῆς θερμοκρασίας τοῦ δωματίου καὶ τῆς ἔξωτερης ἀτμοσφαίρας. Ἐπειδὴ εἰσθε καλὴ καὶ φρονιμὸς οἰκοδέσποινα, θὰ ἐρωτήσετε φυσικῶς καὶ περὶ τῆς ἀξίας ἐνὸς τοιούτου ἐργαλείου. Θὰ εὐχαριστηθῆτε μανθάνουσα διτι τὸ θερμόμετρον τοῦτο μετὰ τῆς θήκης του, δυνάμενον τρία ἄλλα θερμόμετρα ν' ἀντικαταστήσῃ, σχετικῶς εἶνε πολὺ εὐφρηνότερον αὐτῶν, δύνασθε δὲ νὰ τὸ προμηθευθῆτε

ἀντὶ 10 τὸ πολὺ γαλλ. φράγκων. Οὐδὲν λοιπὸν ἐμπόδιον θέτει πρὸς ἑξάπλωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς χρήσεως τοῦ θερμομέτρου εἰς ἀπαντες τοὺς οἰκογενειακοὺς κύκλους τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας. Υμεῖς τούλαχιστον εἰσθε πεπεισμένη ὅτι αὐτὸ κατὰ τὰς ἡμέρας μὲν τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς ὑγιείας εἴνε πιστὸς φίλος καὶ σύμβουλος, ὅταν δὲ η ἐμαρμένη μᾶς προσβάλῃ διὰ νόσων, αὐτὸ εἶνε τότε ὁ πιστότατος καὶ ἀσφαλέστατος βοηθὸς πρὸς ὑπερνίκησιν ὅλων τῶν συμφορῶν καὶ ταλαιπωρῶν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

Ἐν τέλει ἐκφράζω μὲν τὴν εὐχήν, ὅπως μηδέποτε περιέλθετε εἰς τὴν ὀπωδήποτε δυσάρεστον ἀνάγκην νὰ κάμητε χρῆσιν τῆς νέας σας τέχνης, ἀλλ' εὔχομαι συγχρόνως, ὅταν ἐπέλθῃ τὸ ἀναπόφευκτον, νὰ μὴ χάσητε τὴν ἀπαιτουμένην γαληνήν, ἀπάθειαν καὶ ἡρεμίαν τοῦ πνεύματος. — Ἐργασθῆτε δὲ ἐγκαίρως καὶ οὐχὶ ἀφ' οὐδὲ περιέλθῃ τὸ δεινὸν καὶ η ἀμηχανία. Μὴ λησμονῆτε τοὺς λόγους τοῦ σοφοῦ: „Ἐν τῇ δυστυχίᾳ σου ἀναπόλει τὴν εὐτυχίαν, ἐν δὲ τῇ εὐτυχίᾳ μὴ λησμονῆς τὴν δυστυχίαν“.

Ο Υμέτερος

ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΗΣ.

Η ΔΥΣΤΥΧΙΣΜΕΝΗ.

(Διηγημα.) (συνέχεια.)

Ἐπειτα ἔχαιρέτα τοὺς χωρικούς του καὶ οὗτοι ὑπεκλίνοντο πρὸ αὐτοῦ μέχρι τῆς ζώνης, ὅχι δμῶς μέχρι τοῦ ἐδάφους, διότι τοῦτο ήτο λίαν αὐτηρῶς ἀπηγορευμένον. Καὶ η μὲν φιλοξενία ἔξηρκολούνει πάλιν ὡς καὶ πρότερον νὰ γίνηται, ἀλλ' ὁ Ματθαίοβιτς δὲν ἐδεινύετο πλέον ποτὲ εἰς τοὺς ὑπέκριτους του. Ἐνίστε μὲ διέκοπτεν ἀναγνώσκουσαν διὰ τῆς ἔκφωνήσωσ. „La machine se détraque! cela se gâte!“ Καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ δραματικοί του, οἱ τόσον στιλπνοὶ ὡς λίθοι, ἔγιναν τώρα ἀμαυροὶ καὶ μικρότεροι. Ἐνύσταζε συχνότερον η προσηγοριμένως καὶ εἰς τὸν ὕπνον του ἀνέπνεε δυσκολώτερον. Ή πρὸς ἐμὲ συμπεριφορά του δὲν μετεβλήνη· προσετέθη δμῶς εἰς αὐτὴν τώρα καὶ εἰδός την ἴπποτικής φιλοφροσύνης. Δηλαδὴ δσάκις εἰςηρχόμην εἰς τὸ δωμάτιόν του, ηγείρετο πάντοτε, ἀν καὶ μετά τίνος δυσκολίας, ἀπὸ τῆς ἔδρας του, καὶ δσάκις εἰςηρχόμην μὲ συνώδευε μέχρι τῆς δύρτας, στήριζων μὲ ὑπὸ τὸν ἀγκώνα διὰ τῆς χειρός του. Αὐτὶ „Suzon“ μὲ ἀπεκάλει ἡδη δὲ μὲν „ma chère demoiselle“, δὲ δὲ „mon Antigone“.

Ο λεγόμενος „M. le Commandeur“ ἀπέδηνε δύο ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός μου καὶ ὁ θάνατός του καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα ἀνεποίησεν ἐπ' αὐτοῦ πολὺ μεγαλειτέραν ἐντίπωσιν παρὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός μου. Ο δμῆτης του ἐγκατέλειπε τὸ ζῆν, καὶ τοῦτο τὸν εἶχε ταράξει πολύ. Καὶ ἐν τούτοις εἰς τοὺς τελευταίους χρόνους δλαι αἱ ὑπηρεσίαι αὐτοῦ συνίσταντο εἰς τοῦτο μόνον, ἵτη ἀνεψωνει πάντοτε „bién joué, mal réussi!“ δσάκις ὁ Ματθαίοβιτς παῖδες τὸ σφαιριστήριον μετὰ τοῦ κυρίου Ράτες ἀπετύχαν τοῦ σκοποῦ, η δτι, δσάκις ὁ Ματθαίοβιτς παρὰ τὴν τράπεζαν ἀπετείνετο πρὸς αὐτὸν μὲ μίαν ἐρώτησιν π. χ. ὡς τὴν ἔξηπης: „N'est-ce pas, M. le Commandeur, c'est Montesquieu, qui a dit cela dans ses lettres persanes?“ — αὐτὸς τότε ἔδιδε τὴν εὑφυά ἀπάντησιν (ἕτε καὶ οὐχὶ σπανίως ἔχυνεν ἐπὶ τοῦ ὑποκαμίσου του κοχλιάριον πλῆρες ζέοντος ζωμοῦ): „Ah, Monsieur de Montesquieu? Un grand écrivain, monsieur, un grand écrivain!“... Μόνον μίαν φοράν, δτι ὁ Ματθαίοβιτς τῷ εἶπεν δτι „les théophilianthropes ont eu pourtant du bon“, ἀγεφώνησεν δ πρεσβύτερης μὲ ἔξηρεισμένην φωνήν: „Monsieur de Kolontouskoi!“ (ἐν διαστήματι εἰκοσιπέντε ἔτῶν συμβιώσεως δὲν εἶχε πατρόδωσει ἀδρμὸν νὰ μάθῃ τὸ ὄνομα τοῦ προστάτου του). „Monsieur de Kolontouskoi, leur fondateur, l'instigateur de cette secte, ce La Reveillère Lepeaux était un bonnet rouge.“ — „Non, non!“ ἔλεγεν ὁ Ματθαίοβιτς μειδῶν καὶ τρίβων δραγμῆδα ταρμάκου μεταξὺ τῶν δακτύλων του: „des fleurs, des jeunes vierges, le culte de la Nature.... ils ont eu du bon, ils ont eit du bon...!“

Πάντοτε πειρηρχόμην εἰς ἀπορίαν πῶς ἐν ὅ τοσα ἐγνώριζεν δ Ματθαίοβιτς, ἐν τούτοις αἱ γνώσεις του τόσον ἵσταν ἀνωφελεῖς εἰς αὐτὸν τὸν ίδιον.

Ο Ιωάννης Ματθαίοβιτς δσημέραι ἐμαραίνετο, προσεπάθει δμῶς νὰ κρατηθῇ ἀκόμη εἰς τοὺς πόδας του. Τρεῖς περίπου ἑβδομάδας πρὸ τοῦ θανάτου του ἐπῆλθεν εἰς αὐτὸν ἀμέσως μετὰ τὸ γεῦμα σφοδρὸς ζάλη καὶ σκοτοδίνη, „Έγινε πολὶ σύνους καὶ εἶπε: „C'est la fin“. Άφ' οὐ συνῆλθε πάλιν καὶ ἀνέπαυθη, ἔγραψε μίαν ἐπιστολὴν εἰς Πετρούπολιν πρὸς τὸν μόνον του ἀδελφό καὶ κληρονόμον, πρὸς τὸν ὄποιον ἀπὸ εἰκοσιν ήδη ἐτῶν εἶχε διακόψει πάσαν σχέσιν.

Αμα κατέστη γνωστὸν δτι δ Ιωάννης Ματθαίοβιτς ήσθενε, ἥλθε καὶ τὸν ἐπεσκεψθῆνε εἰς τὸν γειτόνων του, καθολικός τις γερμανός, δ ποσίς ήτον ἀλλοτε περιφόρμος λατρός, ἀπὸ πολλοῦ δμῶς εἶχεν ἀγόρασει ἐν μικρὸν κτῆμα διὰ νὰ ζῆση τὸ οπόλοιπον τοῦ βίου του ἐν ήσυχᾳ καὶ ἀναπάυσει. Πολὺ σπανίως ἐπεσκέπτετο τὸν Ιωάννην Ματθαίοβιτς, δεῖται δμῶς πάντοτε τὸν ἐδέχετο λίαν εὐπροσηγόρως καὶ ἐν γένει τὸν ἐσέβετο ὑπερβολικῶς. Αὐτὸς ήτον ίσως δ μόνος ἀνέπαυθης τοῦ πρόσωπου εἰς τὸν κόσμον, τὸν δποῖον ὑπελήπτετο καὶ ἔξειτα.

Ο γέρων συνεβούλευσε τὸν Ιωάννην Ματθαίοβιτς να προσκαλέσῃ ιερά, ἀλλ' αὐτὸς ἀπεκρίθη: „Ces messieurs et moi, nous avons rien à nous dire“ καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ διμήσωσι περὶ ἄλλου θέματος. Άφ' οὐ δμῶς δ γείτων ἀνεχώρησε, διέταξε τὸν θαλαμηπόδον του κανένα πλέον νὰ μὴ ἀφήσῃ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ δωμάτιόν του. Κατόπιν προσεκάλεσεν ἐμέ. Εφριάσασα δταν τὸν εἶδον. Κυανᾶς κηλίδες ἐφαίνοντο ὑπὸ τοὺς δρθαλμούς του· τὸ πρόσωπόν του εἶχεν ἐπιμηκυνθῆ καὶ ἀποναρκωθῆ καὶ δλογήριαν· αἱ γνάθοι του ἐκρέμαντο ἀκίνητοι.

„Vous voilà grande, Suzon, ηρχισε νὰ δμᾶτη, μετὰ δυσκολίας δυνάμενος νὰ προφέρῃ τὰ σύμφωνα· προσεπάθει δμῶς ἀκόμη νὰ μειδῇ: „Vous voilà grande, (τότε ήμην δεκαποτῷ ἐτῶν) vous allez peut-être bientôt rester seule. Soyez toujours sage et vertueuse. C'est la dernière recommandation d'un — — ἔδω ἔρηξε — d'un vieillard qui vous veut du bien. Je vous ai recommandée à mon frère et je ne doute pas qu'il ne respecte mes volontés....“ Εβηῆσε πάλιν καὶ ἔφωνεν ἔμφροντις τὸ στήθος του. „Du reste j'espère encore pouvoir faire quelque chose pour vous — dans mon testament.“ Αἱ τελευταῖαι αὐτοῖς λέξεις ἔπληξεν τὴν καρδιάν μου ὡς δολοφόνου ἐγχειρίδιον. Α, αὐτὸ πλέον ή περιφόρησις, πλέον ή προσβολή! Πιθανῶς ἀπέδιδε τὴν ἐπὶ τοῦ προσώπου μου ζωγραφηθεῖσαν ἔκφρασιν εἰς αἰσθημα ἄλλο — εἰς αἰσθημα εὐγνωμοσύνης ή θλίψεως, καθότι ὡσαν διὰ νὰ μὲ παρηγορήσῃ μὲ ἔκρουσεν ἐπὶ τοῦ ὕμου, ἐν ὡς συγχρόνως κατὰ τὴν συνήθειάν του φιλοφρόνως μὲ ἀπώδησε καὶ μοὶ εἶπε: „Voyons, mon enfant, du courage! Nous sommes tous mortels. Et puis, il n'y a pas encore de danger. Ce n'est qu'une précaution que j'ai eu devoir prendre.... Allez!“

Οπως καὶ δταν μὲ εἶχε προσκαλέσει μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός

μου, ούτω καὶ σήμερον ήθελον ν' ἀναφωνήσω κατὰ πρόσωπόν του. „Αλλ᾽ ἔγω εἴμαι κύριος σου! κύριος σου!“ Ἐσκέφθη δύμας ὅτι ἀπὸ τὰς λέξεις ταύτας, ἀπὸ τὴν κραυγὴν ταύτην τῆς καρδίας αὐτὸς ὅταν ὑποδέσῃ μόνον ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ ἔχειον τὰ δίκαιά μου, τὰ δικαιά μου ἐπὶ τῆς κληρονομίας, ἐπὶ τοῦ χρυσού του . . . Ὡς δι, αἰώνιος δι! Οὐδεμίαν λέξιν δὲ ἀποτείνω πρὸς τὸν ἀνθρώπον τοῦτο, ὅτις οὐδὲ μίαν φοράν ἐπὶ παρουσίᾳ μου ἀνέφερε τὸ δύομα τῆς μητρός μου, ὅτις τόσον μὲ περιφρονεῖ, ὡςτε οὐδὲ τὸν κύριον λαμβάνει νὰ μάλη ἀν μοὶ ἦν γνωστή η καταγωγή μου! . . . Ἐν τούτοις ἵσως ὑπέδετε τοῦτο, ἵσως μάλιστα τὸ ἔγνωρίζει καὶ δὲν ἥθελε μόνον νὰ περιπλέξῃ τὰ πράγματα χειρότερα, δὲν ἥθελε μόνον νὰ στερηθῇ καλῆς ἀναγνωστίας μὲ νεανικήν φωνήν! . . . „Οχι! δι!“ Ἀς μένη καὶ πρὸς τὴν δυγατέρα του τόσον ἔνοχος, ὃσον καὶ πρὸς τὴν μητέρα αὐτῆς! Ἀς φέρῃ τὴν διπλῆν ταύτην ἔνοχήν μαζῆ του εἰς τὸν τάφον! Ὁμηρός ὅτι οὐδέποτε δὲ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ στόματος μου τὴν λέξιν ταύτην, η δοπία εἰς ἔκαστου ἀνθρώπου τὸ οὖς ἔχει τόσον ιερόν, τόσον γλυκὺν ἦχον! „Οχι, οὐδέποτε δὲ ἀποτείνω πρὸς αὐτὸν τὴν λέξιν πατέρα! οὐδέποτε δὲ τῷ συγχωρήσω τὴν εἰς ἐμὲ καὶ τὴν μητέρα μου προσγενομένην ἀδικίαν! . . . Ἄλλος αὐτὸς ἵσως καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην τῆς συγγνώμης ταύτης; τοῦ ὄντα ματός τοῦτο . . . εἶναι δύμας ἀρά γε δυνατόν νὰ μὴ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην αὐτῶν!“ Ἐστω δύμας, οὐδέποτε δὲ ἀπονεμηθῇ εἰς αὐτὸν ἡ συγγνώμη αὐτῆς . . . ποτέ, ποτέ!

Ο Θεός πλέον ἥξειρει ἀν ἥθελον τηρήσει τὸν δρόμον μου καὶ ἀν ἐπὶ τέλους δὲν δὲν ἐμαλάσσετο η καρδία μου, ἀν δὲν κατενίκων μεθ' οἷα ταῦτα τὴν δειλίαν μου, τὴν ἐντροπήν μου, τὴν ὑπερηφάνειάν μου, — ἐν τούτοις καὶ εἰς τὸν Ἰωάννην Ματθαίοβιτς συνέβη τὸ ἕδιον ὧς καὶ εἰς τὴν μητέρα μου. Καὶ αὐτὸν ὃ δάνατος αἰφνιδίως ἀφήραπανεῖ ἀπὸ τῆς ζωῆς. Ο αὐτὸς κύριος Πάτας πάλιν μὲ ἀφύπνισε καὶ ἔσπευσε μαζῆ μου εἰς τὸν κοιτῶν τοῦ κυρίου του. Ἄλλος δὲν κατώρθωσα οὔτε τόσον γρήγορα νὰ φθάσω, ὡςτε νὰ παραστῶ μόρτους τῶν τελευταίων ἐκείνων, τῶν ἀμέσων προσαγγέλων τοῦ δάνατος σπασμῶν, οἱ ἐποίοι παρὰ τὴν νεκρικὴν κατηνήσην τῆς μητρός μου εἴχον ἐγκαραχθῆ εἰς τὴν μητρόν μου διὰ τόσον ἀνεξήτηλων χαρακτήρων. Ἐπὶ προσκεφαλαίου διὰ τριχάτων παρυφασμένου ἔχηπλοῦ ἐν ἀπεξηραμένον καὶ μελανωπόν σῶμα μὲ λεπτὴν ῥῖνα καὶ σφρός φαίνεται καὶ δριβίας. Ἐκ τῆς φρίκης καὶ τῆς ἀποτροπιάσεως ἔξεπεμψα ὁζεῖται πραυήν καὶ ὁμηρᾶ σέξω τοῦ δωματίου. Εἰς τὴν θύραν συνήτησα γενειοφόρους ἀνθρώπους φέροντας ἀμφια καὶ ἐζωσμένους πλατείας ἐρυθρᾶς ζώνας, σημεῖα ἑορτασίου ἡμέρας. Οὐδὲν δύμας ἡδύνατο νὰ μὲ σταματήσῃ. Δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον πᾶς εὑρέθην ἔξω εἰς τὸν δροσερὸν καὶ ἐλεύθερον δέρα . . .

Βραδύτερον διηγοῦντο διτὶ ὁ θαλαμηπόλος, δρεταὶ μετὰ σφοδρῶν κωδωνούσιαν ἔσπευσεν εἰς τὸν κοιτῶν, δὲν εἴρει τὸν Ἰωάννην Ματθαίοβιτς εἰς τὴν κλίνην, ἀλλὰ βήματά τινα ἀπωτέρω αὐτῆς. Ἡτον ἔξηπλωμένος σχεδὸν ἐπὶ τὸν σανίδων καὶ δις εἴχεν ἀναφωνήσει κατὰ συνέχειαν: „Ἄγιος μητερίτσα, σήμερα εἶναι τοῦ ἀγίου Γεωργίου!“ Καὶ αὐτοὶ ἥσαν οἱ τελευταῖοι του λόγοι. Ἐγώ δύμας δὲν μπορῶ νὰ τὸ πιστεύσω. Διὰ τί τάχα ἔπρεπεν εἰς τὰς τελευταίας του στιγμὰς νὰ διμιήσῃ ρώσσιστι!

Ἐπὶ δύο διοικήρους ἔβδομαδάς ἀνεμένομεν τὴν ἀρχήν τοῦ νέου κυρίου, τοῦ Συμεὼν Ματθαίοβιτς Κολτόβσκον. Εἴχε στείνει διαταχὴν νὰ μὴ ἐγγιγθῇ τίποτε, νὰ μὴ μετακινηθῇ τι ἐπὶ τῆς δέσεως του ἔως οὐ αὐτὸς προσωπικῶς ἐπιθεωρήσῃ τία. Ἐκλείσθησαν διὰ τὰ ἔπιπλα, ἐσφραγίσθησαν διαι τοι αἱ θύραι. Ἀπαντεῖς οἱ ὑπηρέται ἥσαν τεθλιμένοι καὶ ἀνήσυχοι, διάτι δὲν ἐγνώριζον ποῖον εἶναι τὸ σύστημα τοῦ νέου κυρίδρου. Ἐγώ αἰφνις κατέστην σπουδῶν πρόσωπον εἰς τὸν οἶκον, σχεδὸν μάλιστα τὸ πρῶτον πρόσωπον. Καὶ προηγουμένως μὲ ὀνόμαζον δεσποτόσην, τώρα δύμας η λέξις αὐτῆς προέλαβε νέαν σημασίαν· τὴν προέφερον μὲ διλως ἰδιάζουσαν ἔκφρασιν. Ἡρχισαν νὰ φιδύριζον: „Ο γέρος ἀπέθανεν ἔξαφυνδ καὶ δὲν ἤταν πλέον δυνατόν νὰ φωνάξῃ ἔνοι ιερέα . . . νὰ ἔξομολογηθῇ αὐτὸς ποτὲ σχεδὸν δὲν ἐπήγει . . . ἀλλὰ νὰ γράψῃ τὴν διατήκην του δὲν χρείαζεται κανεὶς καὶ πολὺ καιρός“. Καὶ δύ κύριος Πάτας τὸ ἔθεωρης καλὸν νὰ ἀλλάξῃ τὴν διαγωγὴν του. Καὶ δὲν ὑπεκρίνετο μὲν τὸν ἀγαθὸν καὶ τὸν εἰλικρινῆ, διότι ἐγνώριζεν διτὶ δὲν ἡδύνατο νὰ μ' ἔξαπατήσῃ, ἐπὶ τῆς μορφῆς του δύμας ἀνεγνώσκετο καθαρὰ ὅλη του η σκυρωπή ταπείνωσις, ὡςάν νὰ ἥθελε νὰ εἴπῃ: „Πιά δὲς πᾶς ὑποτάσσομαι!“ Ολοι ἐπεζήτουν τὴν συναναστροφήν μου, διλοι προσεπάθουν νὰ μοὶ παράσχουν ὑπηρεσίας. Ἐγώ δύμας δὲν ἐγνώριζον τί νὰ κάμω, πᾶς ἔπρεπε νὰ φερθῶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἡπέρδουν μόνον, διτὶ δὲν ἔφαίνοντο ἐννοοῦντες πᾶσον μὲ προσέβαλλον διὰ τῶν τρόπων των.

Τέλος ἔφθασεν δὲν Συμεὼν Ματθαίοβιτς . . .

Αὐτὸς διτὸς δέκα περίπου ἔτη νεώτερος τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἐξ ἀρχῆς εἴχεν ἀκολουθήσει εἰς τὸν βίον του διλως ἀλλοίας ἀρχάς. Ἐν Πετρουπόλει διετέλει ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ του Αὐτοκράτορος καὶ κατείχεν ἔξέχουσαν δέσιν. Ὑπῆρξεν διλλοτε ἔγγαμος, ἀλλὰ πρωτίμως εἴχε χάσει τὴν γυναῖκα του. Ἐκ

τοῦ γάμου του τούτου τῷ εἴχεν ἀπομείνει μόνον εἰς νίδα. Κατὰ τὴν μορφὴν δὲ Συμεὼν διτὸν διμοίος πρὸς τὸν ἀδελφόν του ἀλλως δύμας διτὸς μᾶλλον εὐσταρκος καὶ βραχύτερος τὸ ἀνάστημα. Ἡ κεφαλή του διτὸς στρογγύλη καὶ φαλακρά. Ὡς δὲν Ιωάννης Ματθαίοβιτς εἴχε καὶ αὐτὸς λάμποντας μέλανας ὀφθαλμούς, οἱ διπόδιοι μοὶ ἔφαίνοντα διαρκῶς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ περιστρεφόμενοι. Τὸ χείλη του διτὸν παχέα καὶ ἐρυθρόδι. Ἐν ἀντιθέσεις πρὸς τὸν ἀδελφόν του, διτὸς καὶ μετὰ δάνατον ἀκόμη ἀπεκάλει γάλλον, δὲ Συμεὼν διμοίλιες σχεδὸν μόνον ἁνοιστοι καὶ μάλιστα μεγαλοφύνως καὶ εὐκαταλήπτως. Καὶ εἰς τὸ παραμικρὸν πρᾶγμα ἔξεργήνυτο εἰς ἀκράτητον γέλωτα, διτὸς καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ἔκλειστα παντελῶς καὶ τὸ σῶμά του ἀπαντάντος ἀποτροπιών τις τὸν ἀντιθέτων ὀφθαλμούς.

Εἰς τὰς πρώτας ἔτη ἡμέρας εὐνοούμενοι τινες τοῦ Ἰωάννου Ματθαίοβιτς ὄπωλεσαν τὰς δέσεις καὶ τὰ ἀξιώματα των. Εἰς αὐτῶν μάλιστα ἐστάλη εἰς Σιβηρίαν, ἀλλοι δὲ ἡγανάκτησαν νὰ ὑποστεῖσι σωματικὰς τιμωρίας. Καὶ αὐτὸς ἀκόμη διαρκηπόλος, — διτὸν ἐκ γενετῆς Τσούρκος· ὡμοίει γαλλικα καὶ εἴχε δοθῆ εἰς τὸν Ἰωάννην Ματθαίοβιτς ὡς δάμον ύπο τοῦ μακαρίου στρατηγοῦ Καμένσκη — καὶ οὕτος λοιπὸν ἀκόμη διαρκηπόλος ἔλαβε μὲν τὴν ἐλευθερίαν του, συγχρόνως δύμας καὶ τὴν διαταγήν ἐντὸς εἰκοσιτεσάρων ὡρῶν νὰ ὑπερβῇ τὸ μεδόρια, „δια τὸ μῆνα πέτρα σκανδάλου εἰς τοὺς ἀλλούς“.

Ἐν γένει δὲν Συμεὼν Ματθαίοβιτς ἔφαίνετο πολὺ αὐτοτρόπος κύριος καὶ πολλοὶ ἐδίλιβοντο ἐπὶ τῷ δανάτῳ τοῦ ἀδελφοῦ του.

— „Οσος ἔζουσεν δὲ μακαρίτης, μοὶ ἔλεγεν εἰς γέρων ἐπιστάτης, ἐφροντίζαμε μονάχα πᾶς νὰ ἔνται τὸ ἀσπρόδρομού του κατάστροφα, πᾶς νὰ μορίζουν ὡραῖα τὰ δωμάτια του καὶ πᾶς νὰ μὴ ἀκούεται οὔτε ψυχῆ μέσα εἰς τὸ σαλόνι καὶ εἰς τὸ πλαγωνὸν δωμάτιο . . . ναὶ γάτα, οὔτε μιᾶς μυίας διακαρπίτης διατάσσεις ποτὲ πακόδιον νὰ κάνῃ. Τώρα δύμας τὸ καλλίτερο ποῦ δὲν κάμοιμος εἶναι νὰ πέσουμε κι' ἔμεις νὰ πεδάνουμε!“

Ἐπίσης ταχέως μετεβλήνθη καὶ η ἴδιη μοι κατάστασις, ἐκείνη δηλαδὴ εἰς τὴν δύοιαν περιήλιθον ἐπὶ τινας ἡμέρας. Μεταξὺ τῶν ἐγγράφων τοῦ Ἰωάννου Ματθαίοβιτς δὲν εὑρέθη καμία διαδήκη οὔτε μία κάνγραμμη πρὸς διφέλδος μου. „Ολοι ἀπεσύρθησαν αἴφνις ἐκ τοῦ πλησίον μου. Περὶ τοῦ κυρίου Πάτας δὲν θέλω πλέον νὰ εἴπω τι· ἀλλὰ καὶ διλοὶ οἱ ἀλλοί πραγμάτους εἴναντίου μου καὶ ἐπροθυμοποιούσθητο νὰ μοι καταστήσωσιν ἐπαισθητὴν τὴν ἀγανάκτησίν των, ώσταν τάχα ἔγω νὰ τοὺς εἴχον ἔξαπατήσῃ!“

Μίαν Κυριακήν, μετὰ τὴν λειτουργίαν, εἰς ἥν πάντοτε παρευρίσκετο, καὶ δὲν Συμεὼν Ματθαίοβιτς, ἐστείλειν οὕτος καὶ μὲ προσεκάλεσε. Μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν τὸν εἴχον ἀκόμη διεῖπεν καλά καλά, καὶ αὐτὸς ἔφαίνετο διτὶ δὲν μὲ εἴχε παρατηρήσει καθόλου. „Ιστατο εἰς τὸ παράθυρον, οὗτος εἰς τὸ γραφεῖον του. Ἐφέρε στρατιωτικὸν μανδύαν μετὰ δύο ἀστέρων. Ἐστάθη εἰς τὴν θύραν καὶ η καρδία μου ἐπαλλέλεσθαι σφοδρῶς ἀπὸ φύσιον καὶ ἀπὸ ἐν διλλο τοι περιήλιθον, οὐχ διτὸν δύμας καταδηλητικὸν αἰσθημα.“

— „Ἐπεδύμουν νὰ σᾶς ἔδω, νέα κύρη, ήρχισε παρατηρῶν με πρῶτον εἰς τὰς πόδας καὶ ἔπειτα αἴφνις εἰς τὸ πρόσωπον, — τὸ βλέψμα τοῦ μὲ ἔπληξεν μᾶς αἴχμη ἐγχειρίδιον . . . „ἐπεδύμουν νὰ σᾶς ἔδω δια τὸ σᾶς ἀνακοινώσω τὰς ἀποφάσεις μου, διτὶ δὲν ἔχω τὴν σταθεράν ἀπόφασιν νὰ συντελέσω εἰς τὸ καλύ σας.“

„Τύφωσ τὴν φωνήν του.“

— Δικαιώματα βεβαίως δὲν ἔχεται κατ' οὐδένα λόγον, ἀλλὰ ως . . . ως ἀναγνώστρια τοῦ ἀδελφοῦ μου δύνασθε πάντοτε νὰ . . . στηρίζεσθε εἰς τὴν . . . εἰς τὴν φροντίδα μου. „Ἐγώ . . . ἐν συντόμῳ, ἔγω εἴμαι πεπεισμένος περὶ τῆς φρονήσεως σας καὶ τῶν καλῶν σας ἀρχῶν. Ο κύριος Πάτας, διτὸς πατήρ σας, ἔλαβεν δημοτὸν παρ' ἐμοῦ τὰς ἀναγκαῖας δόη γιας. Οφείλω δύμας προσέτι νὰ παρατηρήσω, διτὶ τὸ καλόν σας εἰς ἔξωτερον μοὶ παρέχει τὴν ἐγγύησιν τῶν εὐγενῶν σας αἰσθημάτων.“

— „Ο Συμεὼν Ματθαίοβιτς ήρχισεν αἴφνις νὰ ἔκπεμπτη λεπτὸν γέλωτα, καὶ ἔγω — ἔγω δὲν ηδυάνθην ἔμαυτὴν προσβεβλημένην· ηδημηνή η ἴδια εἰς τὸν έαυτόν μου ἀντικείμενον οἴκου. ηννόσηα τί σημαίνει νὰ ἔνται τὶς δροφανῆς πατρὸς καὶ μητρός. Ο Συμεὼν ἐπροχώρησε μὲ βραχέα, στρατιωτικὰ βήματα πρὸς τὴν τράπεζαν, ἔξηγαγεν ἐκ τοῦ συρταρίου μικρὸν δέμα τραπεζικῶν γραμματίων, μοὶ τὸ ἔθηκεν εἰς τὴν χειρά καὶ εἴπε:“

— „Ιδού λάβετε τὸ μικρὸν τοῦτο ποσὸν διὰ τὰς προσωρινὰς ἀνάγκας σας. Καὶ εἰς τὸ μέλλον ἐπίσης δὲν διὰ τὰς λησμονῆσας, ἐρασμία μικρά μου. Πρὸς τὸ παρόν δύμας ηγιαίνετε καὶ νὰ ἥσθε . . . φροντίδι!“

Μηχανικῶς ἐδέχθην τὸ δέμα· διὰ ἐδεχόμην πᾶν διτὶ μὲ διδίδε.

Ἐπέστρεψα εἰς τὸ δωμάτιόν μου· ἐκάθησα ἐπὶ τῆς κλίνης μου καὶ ἔκλαυσα πολλὴν ὥραν. Οὔτε κανὸν παρατηρήσει, διτὶ τὸ δέμα ἀπὸ τῶν χειρῶν μου κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἔδαφους. Ὁ κύριος Ῥάτε τὸ εὑρε, τὸ ἐσήκωσεν, ἡράτης τί ἐσκόπευα νὰ κόψω μὲ τὰ χρήματα, καὶ τὸ ἔχωσεν εἰς τὸ θυλάκιόν του.

Ἡ πατάστασίς του ἦτε οὐρανή σπουδαίαν ἀλλοίωσιν. Μετά τινας συνδιαλέξεις πρὸς τὸν Συμεὼν Ματθαῖοβίτες ἀπέκτησε τὴν ἀπεριόριστον ἐμπιστούμην τούτου καὶ μετ' ὅλην ἔλαβε θέσιν ὑπατάτου διευθυντοῦ. Ἀπὸ τῆς ἑτοχῆς ταύτης χρονολογεῖται ἡ φαιδρότης του, δι αἰώνιος γέλως του. Ἐν ἀρχῇ ἦθελε μόνον πιθηκοῦς ν' ἀπομιηθῆ τὸν προστάτην του· κατέπιν ὅμως κατήνησε τοῦτο ἔξι πλέον. Τὴν ἴδιαν ἐποχὴν ἔγινε καὶ ῥῶσσος πατριωτής. Διὰ τὸν Συμεὼν Ματθαῖοβίτες τὸ πᾶν ἦτον ὁ ἐθνισμός του. Ἀπεκάλει τὸν ἔματόν του ῥῶσσον ψυχῆ τε καὶ σύμματι· ἐγλεύσεται τὸν γερμανικὸν ἱματισμόν, — τὸν δοτῶν καὶ αὐτὸς συνείνιζε νὰ φέρῃ, — καὶ τὸν μάγειρόν του πρὸς μόρφωσιν τοῦ δοτίου ὁ Ἰωάννης Ματθαῖοβίτες τόσα εἶχεν ἔξοδευσει χρήματα, ἔστειλεν εἰς ἓν ἀπομεμαρτυρημένον ἀτῆμα διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὃτι δὲν ἔτον ἵκανός νὰ παρασκευάσῃ ἀνούσιον τι φάγητον ἀπὸ λακυρούς χηνῶν. Τελούμην τῆς λειτουργίας εἰς τὴν ἑκκλησίαν οὐχὶ σπανίως συνέφαλλε μετὰ τῶν φαλαῖν καὶ ὅταν τὰ κορδάτα συνηθροίζοντο διὰ νὰ παῖξωσιν ἡ χορεύσωσι συνετραγάρδει μαζῆ των, ἔκρους τὸν ὑδημὸν καὶ ἐτοίματα τὰς παρεῖς των. Μετ' ὅλην ὅμως ἀνεχώρησε πάλιν εἰς Πετρούπολιν ἀφῆσας τὸν δετὸν πατέρον μου ως ἀπεριόριστον τρόπον τινὰ κύριον εἰς τὸ κτῆμά του.

Πικραὶ ἡμέραι θλίψεων ἡρχισαν τώρα διέμε. Ἡ μόνη μου παραμυθία ἦτον ἡ μουσικὴ καὶ ἀφειωθῆνη εἰς αὐτὴν ἐξ ὅλης ιαρδίας. Τὸ καλὸν ἦτον, διτὶ ὁ κύριος Ῥάτε εἶχε πολλὰς ἀσχολίας, οὐχὶ ἦτον ὅμως εἰς ἑκάστην εἰκασίαν μὲν ἔκαμψε νὰ αἰσθανθῇ, διτὶ μὲ μισθί, διτὶ κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του δὲν ἐλησμόνησε τὴν ἀρνησίν μου ἔκεινην. Μὲ ἐσυκοφάντει διοικητοῦ, μὲ τὸν γέλωτον, μὲ τὸν γέλωτον γέλωτος ἐν αὐταῖς, καὶ συγχρόνως μὲ προσέβλεπε μὲ τόσον ἀλλόκοτα βλέμματα . . . αὐτὸς μοὶ ἤτο πολὺ όχι ληρόν. Δὲν τὸνάμανη νὰ ὑποφέρει τοὺς ὀφθαλμούς τούτους μὲ τὴν εἰλικρινῆ των ἐκφρασιν καὶ τὴν ζωηρὰν λάμψιν τῶν, διότι μοὶ ἐφαίνετο τρόπον τινὰ ὡςάν ὑπὸ τὴν εἰκόπυτην κατί τακόν, ὡςάν ὑπὸ τὴν ζωηρὰν ταύτην λάμψιν νὰ περιεκάλυπτε τὴν ψυχήν του βαθὺ σκότος.

— Τὶ ἀνυπότακτας ματιαῖς εἶνε αὐταῖς; ἐφωνάζεν ἔνιστε πρὸς ἐμὲ τὸ γεῦμα, πλήστων διὰ τὸν γρόνθον του τὴν τράπεζαν, καὶ τοῦτο δύσκολις εἶχε πίει προηγουμένως περισσότερον ξύδιον τοῦ συνήθους. Μήπως νομίζετε ὅτι, ἐπειδὴ εἶμαι ἡσυχος³ εὖλος ἀργάκι, ἔχω καὶ τὸ δικαιώματα — δχι! Πρέπει καὶ σέες⁴ εὖλος ἀργάκι νὰ μεκυτάσετε!

Ἡ θεσίς μου εἶχε κατατήσει ὀπιτρόπιος, ἀνυπόφορος καὶ καθ' ἡμέραν ἡδεῖνεν ἔτι μᾶλλον ἡ πικρία μου. Κάτι τι φοβερὸν ἀνέδει πάντοτε ἐκ νέου ἐν τῇ ψυχῇ μου. Χωρὶς μπον καὶ χωρὶς φῶς διηρόμην τὰς γύντας καὶ ἐκπεπτόμην ἀδιακόπως περὶ τῆς τύχης μου, ἔτσι δὲ εἰς τὸ μέσον τῆς ἐσωτερικῆς ταύτης καὶ ἐξωτερικῆς σκοτίας ἡρχισε νὰ ὠριμάζῃ μία φρικαλέα ἀπόφασις . . . Ἡ ἀφέξις τοῦ Συμεὼν Ματθαῖοβίτες ἔδωκεν ἀλλην διευθυντὸν εἰς τὰς σκέψεις μου.

Οὐδεὶς τὸν ἐπετημένε. Τὸ φυινόπωρον εἶχεν ἡδη πολὺ προχωρήσει. Ἐγίνεται γνωστὸν διτὶ ἀπεγαλαύτησε τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ λάβῃ τὴν ταΐνιαν τοῦ παρασήμου τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ διτὶ αὐτῆς τῷ προσέφερθε μόνον μία ταμβανοθήη. Πλήρης δργῆς ἐναντίον Κυβερνήσεως, ἀνικάνου νὰ ἐκτιμήσῃ τὰ προτερημάτα του, καὶ ἐναντίον τῆς ἀριστοκρατίας τῆς Πετρουπόλεως, μὴ δειξάσθε πρὸς αὐτὸν συμπάθειαν καὶ μὴ λαβούσης μέρος εἰς τὴν ἀγανάκτησίν του, συνέλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν ἀπαρχίαν καὶ νὰ ἀφιερωθῇ εἰς τὴν οἰκουμενίαν. Εἶχεν ἔλθει μόνος. Ὁ νίστος του Μιχαήλ ἐπέρρεκτο νὰ τὸν ἀλοκούσῃ ἀργίστερον, κατὰ τὰς παραμυνὰς τοῦ νέου ἔτους. Ὁ δετὸς πατήρ μου ἐργάζετο σχεδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Συμεὼν Ματθαῖοβίτες, διτὶς δοσμέραι ἐνεπιστεύετο εἰς αὐτὸν πλειστερα πράγματα. Ἐμὲ ἀφιενές ἡσυχον, διότι δὲν εἶχε καιρὸν νὰ ἐξοδεύῃ πρὸς τυράννινα μου. Ὁ κύριος του δηλαδή συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ ἴδρυσῃ χαρτοποιεῖον. Περὶ βιομηχανικῶν πραγμάτων δικτιος Ῥάτε

οὐδὲ τὴν παραμυκράν εἶχεν ἔννοιαν καὶ δι Συμεὼν Ματθαῖοβίτες ἐγνώριζε τοῦτο. Ἐν τούτοις διμάς διθέτες πατήρ μου ἤτον „ἐκτελεστής“ (λέξις τότε λίαν προσφίλαξ!), ἤτον ἄλλος „Ἄρακτοςεγέφ“, καὶ τοῦτο ἤτον ἀρκετόν. Ὁ Συμεὼν Ματθαῖοβίτες ῥήτως τὸν ἀπεκάλει „ἴδικόν του Άρακτοςεγέφ“, καὶ διαβεβαιῶν προσέβετες: „Εἶμαι εὐχαριστημένος μὲ τὸν Κήλον, διον διφορῷ πρὸς τὴν διεύθυνσιν, ἐγὼ θὰ τὴν δώσω.

Ἐν μέσῳ τῶν πολλῶν φροντίδων του περὶ τοῦ ἐργόστασίου, τοῦ ατῆματος, τῆς ἴδρυσεως ἴδιατέρου γραφείου ἀνταποκρίσεως, τῆς ἐφευρέσεως νέων τίτλων κτλ. κατωρθώσεως πάλιν δι Συμεὼν Ματθαῖοβίτες νὰ εύρῃ καιρόν, διπάς στρέψῃ καὶ πρὸς ἐμὲ τὴν προσοχήν του. Ἐσπέραν τινὰ προσεκλήθην εἰς τὸ δωμάτιον τῶν ἔτοντων καὶ παρεκλήθην νὰ πάξω τὸ κλειδούμβαλον. Ὁ Συμεὼν Ματθαῖοβίτες ἡγάπα τὴν μουσικήν ἔτι διλγάτερον τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφοῦ του. Ἐν τούτοις εἶχε τὴν ἀγαθότητα νὰ μ' εὐχαριστήσῃ καὶ νὰ μ' ἐνδικρύνῃ· τὴν ἐπιούσαν δὲ προσεκλήθην εἰς τὴν τράπεζαν. Μετὰ τὸ γεῦμα δι Συμεὼν Ματθαῖοβίτες συνωμήσει ἐπὶ τινὰ χρόνον μετ' ἐμοῦ, μοὶ ἀπέτεινεν ἐρωτήσεις διαφόρους καὶ ἐγέλα ἐπὶ ταύτη ἡ ἐκείνη τῇ ἀποκρίσει, ἀν καὶ δὲν ἐνθυμούμαι νὰ ὑπῆρχε τι ἄξιον γέλωτος ἐν αὐταῖς, καὶ συγχρόνως μὲ προσέβλεπε μὲ τόσον ἀλλόκοτα βλέμματα . . . αὐτὸς μοὶ ἤτο πολὺ όχι ληρόν. Δὲν τὸνάμανη νὰ ὑποφέρει τοὺς ὀφθαλμούς τούτους μὲ τὴν εἰλικρινῆ των ἐκφρασιν καὶ τὴν ζωηρὰν λάμψιν τῶν, διότι μοὶ ἐφαίνετο τρόπον τινὰ ὡςάν ὑπὸ τὴν εἰκόπυτην κατί τακόν, ὡςάν ὑπὸ τὴν ζωηρὰν ταύτην λάμψιν νὰ περιεκάλυπτε τὴν ψυχήν του βαθὺ σκότος.

— Λαγανιώστριά μου βεβαίως δὲν θὰ σᾶς κάμω, εἴπε τελείων τὸν λόγον του καὶ θέλων οἵοντες νὰ ἐξαλείψῃ τὴν δυσάρεστον ἐνύπωσιν, ἢν εἶχε προξενήσει ἐπ' ἐμοῦ. Δόξα τῷ Θεῷ, δὲν ἔγινα ἀλιόμη τυφλός καὶ δύναμαι μόνος μου νὰ διαβάσω· ἔνα τοσού διμώς ἀπὸ τὸ χέρι σας θὰ τὸ πιάνεται μὲ τὴν εἰλικρίνην των προσεκλήθεων καὶ ἐπίσης μὲ ἡδονήν θὰ σᾶς ἀκούων νὰ παιζετε τὸ πιάνο.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης τράπεζαν πάντοτε εἰς τὴν τράπεζάν του καὶ ἔμενον ἔνιστε εἰς τὸ δωμάτιον τῶν ἔτοντων καὶ ἔφερεν ἐσπέρας. Ὁ πως καὶ διθέτες μου πατήρ προσείκυστα καὶ ἐγὼ τὴν εὔνοιάν του· δὲν ἡθανάτην διμώς χαράν ἐπὶ τούτων. Ὁ Συμεὼν Ματθαῖοβίτες, νὰ εἴπω τὴν ἀλήθειαν, ἐφέρετο πρὸς ἐμὲ μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ. Ἀμαδρόν τι διμώς προσείσθημα μοὶ ἐλέγεν, διτὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ὑπῆρχε κατί, τὸ δοπίον μὲ ἀπετροπίας, μὲ ἐπρόμαζε. Αὐτὸς τὸ κατί δὲν ἐξαδηλώστηκε εἰς τοὺς τούς, διλλ' εἰς τὸν βδελυρόδον γέλωτα του, εἰς τοὺς ἀπατούσους του δόφθαλμούς. Οὐδέποτε εἴπε τὶ πρὸς τούτων τοῦ πατρός μου, τοῦ ἀδελφοῦ του, καὶ μοὶ ἐφαίνετο τὸ πιάνον μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ. Αἱμαδρόν τι διμώς προσείσθημα μοὶ ἐλέγεν, διτὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ὑπῆρχε κατί, τὸ δοπίον μὲ ἀπετροπίας, μὲ ἐπρόμαζε. Αὐτὸς τὸ κατί δὲν ἐξαδηλώστηκε εἰς τοὺς τούς, διλλ' εἰς τὸν βδελυρόδον γέλωτα του, εἰς τοὺς ἀπατούσους του δόφθαλμούς. Οὐδέποτε εἴπε τὶ πρὸς τούτων τοῦ Μιχαήλ.

— Ω, αἰσθάνομαι διτὶ δὲν δύναμαι νὰ ἐξακολουθήσω διπάς ἡρχισα. Αἱ ἀναμνήσεις εἴνε παραπολὺ ἀλγεναῖ δι τὸ διθέτες. Κυρίως δὲ τώρα μοὶ εἴνε ἀδύνατον νὰ τὰς διηγηθῶ ἀταράχως . . . Καὶ πρὸς τί νὰ τὸ ἀποκρύψω; Ηγάπτησα τὸν Μιχαήλ, καὶ αὐτὸς ἡγάπησεν ἐμέ.

Δὲν θὰ διηγηθῶ πῶς συνέβη τοῦτο. Ἄχ, πάσον ζωηρός εἰναιενήσεων, πάσος μὴ ἀφυπνίση ἐν ἐμῷ, ἀραῖος καὶ μόψηλός, εἰς-ήδης εἰς τὸ δωμάτιον πάρεντος παρυφασμένην δια μετάξεις καὶ χειμερινά ὑπόδηματα (ἐκαδήμηην τὸτε παρὰ τὸ κλειδούμβαλον καὶ ἔπαιζον μίαν ώρὴν τοῦ Βέμπερ), πάσος κατόπιν ἀπετίναξε τὴν πάχνην ἀπὸ τὸν ἀρρεμάτος λευκοπατίδος πάλιον του, καὶ πρὶν ἡ προχωρήση πρὸς τὸν πατέρο του ἔρριψεν ἐπ' ἐμοῦ ταχὺ καὶ ἔκβαμψον βλέμμα. Καὶ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ταύτης δὲν ἡθανάτην πλέον νὰ τὸν λησμονήσω, δὲν ἡθανάτην ν' ἀποδιέξω ἀπὸ τὸν νοῦν μου ἐκεῖνο τὸ νεανικὸν καὶ πλήρες ἀγαθότητος πρόσωπον. Ἡρχεις νὰ ὅμιλη — καὶ ἡ φωνή του ἔκαμψε νὰ τρέμη ἐκατηρή τῆς καρδιᾶς μου — ἀνδρική, γιγαντιαί φωνή καὶ εἰς ἐκαπτοντον πρόσωπον προδίδουσα φυγήν καθαράν καὶ εἰλικρινή! Ὁ Συμεὼν Ματθαῖο-

ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ ΓΑΛΛΙΔΟΣ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Οὐγενόττων (ἰδ. σ. 106).

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΕΝ ΒΛΑΣΤΗΣΕΙ.

Εἰκόνη τῆς κυρίας Έλένης Strómeyer.

βίτε ήτο πλήρης χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἀφίξει τοῦ νιοῦ του. Τὸν ἐνηγματίσθη ἔρωτίσσας ὅμως συγχρόνως: — „Δεκατέσσαρας ἡμέρας; „Ἐτσι δὲν εἶνε; „Ἐπ’ ἀδεία; Πᾶς;“ Καὶ μὲν διέταξεν ὑποσύρθιν.

Ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐκαθῆμην εἰς τὸ παράθυρον καὶ ἔβλεπον ἔξω τὰ φῶτα, τὰ ὄπια ἔκινοντο ἐδῶ, καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Συμεὼν Μα-

θαίοβιτς. Οἱ δρόμοι μου τὰ παρηκολουθῶν καὶ τὰ ὕπα μου ἡκροάζοντο τὰς νέας ταύτας καὶ ἀγνώστους φωνάς: ἥσθανόμην ἔλειν τιὰ πρὸς τὴν ζωὴν ταύτην ταραχὴν καὶ εἰς τὴν φυγὴν μου μέσα ἥρχισεν ἐπίστης νὰ κινῆται τι νέον, ἀγνωστον, φωτεινόν.

[Κατὰ τὸν Τουργάνεφ.]

(ἔπειτα συνέχεια.)

— 45 —

Η ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ ΓΑΛΛΙΚΗ ΑΠΟΙΚΙΑ.

Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 1685 ἐπεκράτει μεγάλη ταραχὴ καὶ ἀνησυχία μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ὀλιγαρχίμου παροικίας, τὴν δοιάν ἀπὸ ἐτῶν εἶχον σχηματίσει ἐν Βερολίνῳ διαμαρτυρόμενοι Γάλλοι. Τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν ἐκουσίως εἶχον μεταναστεύει εἰς Γερμανίαν, τὰ δὲ λοιπά εἶχον βιασθῆ νὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν πατρίδα των πρὸ τινῶν ἐνιαυτῶν, ὅπως ἀποφύγωσι τοὺς διωγμοὺς καὶ τὰς καταδυναστεύσεις, εἰς ἀς ὑπέκειντο ὡς ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ δόγματός των. Ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ διαμαρτυρομένου ἡγεμόνος τοῦ Βρανδεβούργου ἡδύγαντο ἐν εἰρήνῃ νὰ λατρεύωσι τὸν Θεόν, ὅπως ἀν ἥθελον, καὶ ἀκινητώς νὰ ἐργάζωνται. Ἡδη ὅμως τὴν φυγὴν αὐτῶν ἐπίεις θλίψις καὶ φόβος, διότι ἐκ τῆς πατρίδος κακαὶ εἰδήσεις εἶχον φθάσει εἰς τὰ ὕπα των καὶ ἐν τῇ συνεδρίᾳ, εἰς ἦν εἶχον συνέλθει ἀπαντά τὰ μέλη τῇ 25. Σεπτέμβριου, ἐπρόκειτο νὰ συσκεψθῶσι περὶ τῶν ἀναγκῶν τῶν καθ’ ἐκάστην ἀφικνουμένων γάλλων ἀδελφῶν, ὃν δ ἀριθμόδες ἔνεκα τῶν ἐν τῇ πατρίδι διωγμῶν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἡζέαν.

Καὶ πραγματικῶς ὅτι μετὰ φόβου οἱ συσκεπτόμενοι προέβλεπον, τοῦτο ἐπρεπε μετ’ ὀλίγον καθ’ ὀλοκληρίαν νὰ πραγματοιηθῇ. Τὴν ἀντὶ τόσου αἴματος καὶ ἀγώνων ἐξαγορασθεῖσαν ἀναγνώρισιν τῶν φυσικῶν δικαιωμάτων των, ἦν ἐκήρυττε καὶ τὸ διάταγμα τῆς Νάντης, ἐπέπρωτο πάλιν νὰ καταπατήσῃ τὸ δίκαιον τοῦ ἴσχυροτέρου, δι’ ὅν δ ὅ νόμος, δ προστατεύων μυριάδας ἀσθενῶν πλασμάτων, εἶχε πλέον σημασίαν ἀπλοῦ χάρτου. Καθ’ ὅν χρόνον τὰ μέλη τῆς τότε γαλλικῆς παροικίας ἐν Βερολίνῳ εἶχον ἐγκαταλίπει τὸ ἔδαφος τῆς Γαλλίας, αἱ καταπιέσεις, εἰς ἀς ὑπέβαλλοντο οἱ ἀπόγονοι τῶν Οὐγενόττων, περιωρίζοντο μόνον εἰς ἀπλᾶς μηχανορραφίας, οἱ διωγμοὶ συνέκειντο μόνον εἰς τὸ νὰ μὴ ἐπιτρέπεται αὐτοῖς νὰ φάλλωσι τοὺς φαλμοὺς ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις των καὶ πρὸ τῶν θυρῶν τῶν οἰκιῶν των, νὰ διακόπτωσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὰς τελετάς των, ἀμα ὡς διέβαινε πρὸ αὐτῆς λιτανεία τις τῶν καθολικῶν, νὰ ἐνταφιάζωσι τοὺς νεκρούς των μόνον τὴν πρωΐαν ἢ τὸ ἐσπέρας, μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἥλιου, κτλ.

Διὰ τῶν περιορισμῶν τούτων ὅμως δὲν ἡδύγαντο παρὰ μόνον οἱ ἀσθενέστεροι τὸ φρόνημα νὰ ἐκφοβισθῶσιν. Οἱ διωγμοὶ λοιπὸν μετ’ ὀλίγον ἔλαβον δεινότερον χαρακτῆρα καὶ μάλιστα ὅταν Λουδοβίκος ὁ ΙΔ· ἐξέπεμψεν ὀλόκληρα συντάγματα, ὅπως διὰ τῆς βίας ἐξαναγκάσῃ τοὺς ἀλλοπίστους ν ἀπαρνηθῶσι τὰ ξένα των δόγματα. Οἱ στρατιῶται οὗτοι ἐντὸς βραχέος χρόνου κατέστρεψον τὰ κτήματα καὶ τὰς οἰκίας τῶν Οὐγενόττων, τοὺς ἐμμένοντας ἐν τοῖς δόγμασί των ἀνδρας ἔσυρον εἰς τὴν εἰρητήν, τὰς δὲ γυναικας συνάδευον εἰς τὸ μοναστήριον, καὶ τὰ ἀποτρόπαια ταῦτα ἔχην τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ ἡκολούθησαν μετὰ μηκὸν χρονία πάθη καὶ αἰσχρὰ πλεονεξία. Εἰς ἀπόδειξιν δὲ τούτου χρησιμεύει μία ἐπιστολὴ τῆς Κυρίας Μαΐντενων πρὸς τὸν ἀδελφόν της, ὅστις πρὸ διέλεγον εἶχε λάβει δωρεάν 800,000 σκούδων. — „Αγαπητέ μου ἀδελφέ, σὲ παρακαλῶ νὰ μεταχειρισθῆς καλῶς τὰ χρήματα ταῦτα. Τὴν σήμερον

ἀντὶ μηδαμινοῦ ποσοῦ δύναται τις νὰ ἀγοράσῃ γαίας ἐν Ποατοῦ, ἢ δὲ ἀπελπισία θὰ ἀναγκάσῃ τοὺς Οὐγενόττους νὰ πωλήσωσι μετ’ ὀλίγον τὰ δύο τρίτα ὅλης τῆς ἐπαρχίας. Διὰ τοῦτο πολὺ εὔκολως δύνασαι τώρα νὰ ἀγοράσῃς ἐν Ποατοῦ ἐν λαμπρὸν κτῆμα.“

Ἐν ὃ λοιπὸν οἱ καθολικοὶ ἐν Γαλλίᾳ οὕτω διενέμοντο τὰ λάχυρα, κατὰ χιλιάδας ἔφευγον οἱ καταπιεζόμενοι εἰς τὰς γειτονας χώρας, πολλοὶ δ’ ἐξ αὐτῶν εὑρίσκονται καταφυγὴν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Βρανδεβούργου ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ τότε ἡγεμονεύοντος Φρειδερίκου Γουλιέλμου. Οἱ πλεῖστοι ὅμως αὐτῶν εἶχον σώσει μόλις τὴν ζωὴν τῶν μόνον, ἢ δὲ μικρὰ τοῦ Βερολίνου γαλλικὴ κοινότης περιηλθε μετ’ ὀλίγον εἰς τελείαν ἔνδεικν παντὸς βοηθητικοῦ μέσου. Καὶ εἰς τὴν δεινὴν ταύτην περίστασιν δ συνετὸς γερμανὸς ἡγεμὼν ἐσπεύσεις νὰ προεσλύῃ ἐπίκουρος τῶν φυγάδων καὶ παρέσχεν αὐτοῖς ὄλας τὰς δυνατὰς εὔκολίκες, ὅπως ἐγκατασταθῶσιν εἰς τὰς ὑπὸ αὐτὸν πόλεις καὶ χωρία.

Ἐν ὃ ἐν Γερμανίᾳ οἱ δυστυχεῖς οὕτου εὑρίσκονται καταφύγιον καὶ προστασίαν, ἐν Γαλλίᾳ δὲ φανατισμὸς τῶν ιερέων καὶ τοῦ ὅχλου ἀπεφάσισε τὴν ἐντελῆ αὐτῶν ἐξολόθρευσιν. ‘Ο Λουδοβίκος ΙΔ· ἐκήρυξε τὴν ἀναίρεσιν τοῦ δικτάγματος τῆς Νάντης, ἀπηγόρευσε τὴν μετανάστευσιν καὶ πᾶσαν τελετὴν κατὰ τὰ δόγματα τῶν διαμαρτυρομένων. Ἡδη οὐδὲν ἀλλο ἐναπέμεινεν εἰς τοὺς Οὐγενόττους παρὰ ἢ νὰ φύγωσι κρυφίως ἐπὶ κινδύνῳ τῆς ζωῆς των, ἢ νὰ μείνωσι καὶ νὰ ὑποστῶσι τὸν διὰ τῆς λαιμητόμου, ἢ ἐν τοῖς κατέργοις θάνατον.

Περὶ τὸν αὐτὸν περίπου χρόνον ἐξέδωκε καὶ δὲ φρειδερίκος Γουλιέλμος τὸ διάταγμα τοῦ Πότσδαμ, δι’ οὐ παρεῖχεν εἰς τοὺς φυγάδας ἐλευθερίας, προνόμια καὶ ἐξαιρετικὰ δικαιώματα, ἐν Φραγκφούρτῃ δὲ καὶ Ἀμστελοδάμῳ καὶ Αμβούργῳ ἰδρυσεν ἰδιαιτέρας συναγωγάς, διόδινεν ἐστέλλοντο οἱ φυγάδες εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ Βρανδεβούργου. ‘Ἐνταῦθα ἐδίδοντο αὐτοῖς „ἐφημοὶ τόποι“, κηποί, λειμῶνες, ἀγροὶ καὶ νομαὶ, „ἡριεπωμέναι οἰκίαι“ καὶ ξύλα καὶ ἀσφεστοῖς καὶ ἀλλο ὑλικὸν πρὸς ἐπανόρθωσιν αὐτῶν, πρὸς τούτοις δὲ καὶ τελεία ἀσυδοσία ἐπὶ ἐξ ἔτη. Φρονίμως ποιῶν δ μέγας Ἐκλέκτωρ δὲν διέσπειρε τὰς 20,000 γάλλων μετανάστων εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ κράτους του, ἀλλὰ συνήνωσεν αὐτοῖς εἰς μεγάλας ἀποικιακὰς διάδαστας οὕτω δὲ ἐσχηματισμῆσαν τοιαῦται κοινότητες ἐν Καινιέβεργη, ἐν Μαϊδεβούργῳ, ἐν Ἀλλη, ἐν Στενδάλῃ, ἐν Κλέβῃ κτλ.

Τὸ Βερολίνον ἀπετέλει τὸ κέντρον τῶν διαφόρων τούτων ἀποικιῶν καὶ σὺν τῷ χρόνῳ ἀπέκτησε τόσην σπουδαιότητα, δισην οὐδὲ ἀπασαι αἱ ἀλλαχοῦ τῆς Γερμανίας, συνηνωμέναι. ‘Η ιστορία δὲ μᾶς διδάσκει, δτι οἱ γάλλοι οὕτου ἀποικοὶ μεγάλην ἐξήσκησαν ἐπιρροὴν, ἐπὶ τῆς τέχνης, τῆς ἐπιστήμης, τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας τῆς διὸ τοῦ τριακονταετοῦ πολέμου ὅλως ἐρημωθείσης τότε Γερμανίας. ‘Ἐν τοῖς „Ἀπομνημονεύμασιν“ αὐτοῦ δ μέγας Φρειδερίκος λέγει: „Οἱ Οὐγενόττοι συνετέλεσαν νὰ συνοικίσωμεν πάλιν τὰς ἐρημωθείσας πόλεις μας καὶ μᾶς ἐδιδαχαν τὴν βιομηχανίαν“, ἐν τινὶ δ’ ἐπιστολῇ του πρὸς τὸν δ’ Ἀλαμπέρτην γράψει: